

D.O.O.
"AGENCIJA ZA UPRAVLJANJE
ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA
GLAVNOG GRADA"
PODGORICA

Broj:707
Podgorica, 5.12.2022.god.

PROGRAM RADA ZA 2023. GODINU

Podgorica, decembar 2022. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU.....	3
2.1. Osnovni identifikacioni podaci (naziv, sjedište, podaci o osnivaču, PIB)	3
2.2. Oblik organizovanja.....	3
2.3. Osnivački akti	3
2.4. Pravno - statusna pitanja	4
2.5. Vlasnička struktura	4
2.6. Unutrašnja organizacija sa organizacionom šemom	4
2.7. Glavne i sporedne djelatnosti koje Društvo obavlja	5
2.8. Teritorijalna nadležnost.....	5
2.9. Organi upravljanja i rukovođenja.....	5
3. KAPACITETI DRUŠTVA.....	6
3.1. Ljudski resursi	6
3.2. Politika zapošljavanja	6
3.3. Poslovni prostor.....	7
3.4. Oprema i vozni park	7
4. CILJEVI	7
5. OSNOVE ZA IZRADU PROGRAMA.....	7
6. PLANIRANI FIZIČKI OBIM AKTIVNOSTI.....	8
7. PLANIRANI FINANSIJSKI POKAZATELJI.....	8
7.1. Analiza prihoda	8
7.2. Analiza rashoda	9
7.3. Projekcija dobiti.....	9
8. POLITIKA ZARADA I ZAPOSŁJAVANJA.....	10
9. ZADUŽENOST.....	11
10. POLITIKA CIJENA	11
11. ZAKLJUČAK.....	12

1. UVOD

Pravni osnov za donošenje godišnjeg programa rada Društva sa ograničenom odgovornošću "Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada" Podgorica, sadržan je u Odluci o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ Podgorica ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 24/16 i 54/19), Statutu Društva sa ograničenom odgovornošću „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ Podgorica, broj 047/21 od 31.12.2021. godine i članu 8 Uputstva o izradi godišnjeg programa rada i izvještaja o radu i ostvarivanju funkcija lokalne samouprave, broj 01-033/07-4 od 09.01.2007. godine, kojima je propisano da Društvo donosi godišnji program rada, koji na prijedlog izvršnog direktora usvaja Savjet Društva, i koji se uz mišljenje organa uprave koji vrši nadzor nad njegovim radom dostavlja Gradonačelniku i Glavnom administratoru. Saglasnost na godišnji program rada daje Osnivač.

2. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

2.1. Osnovni identifikacioni podaci (naziv, sjedište, podaci o osnivaču, PIB)

- Naziv: Društvo sa ograničenom odgovornošću „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ Podgorica
- Sjedište: ul. Bulevar revolucije 78, Podgorica
- Osnivač: Skupština Glavnog grada Podgorice
- PIB: 03106861

2.2. Oblik organizovanja

„Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ Podgorica je društvo sa ograničenom odgovornošću koje je nastalo preimenovanjem i preregistracijom "Regionalni park Komovi za teritoriju Glavnog grada" d.o.o Podgorica, 21. aprila 2020. godine, a koje je registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata, dana 09. septembra 2016. godine.

2.3. Osnivački akti

„Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ d.o.o. Podgorica je osnovana od strane Skupštine Glavnog grada Podgorice, Odlukom o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ - Podgorica ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 24/16 i 54/19).

Shodno članu 11b navedene Odluke, Savjet Društva "Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada" Podgorica je donio Statut Društva, na koji je Skupština Glavnog grada dala saglasnost Odlukom broj 02-16/20-139 od 24. februara 2020. godine i Odlukom o davanju saglasnosti na Statut Društva sa ograničenom odgovornošću "Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada" Podgorica ("Službeni list CG – opštinski propisi", broj 047/21 od 31.12.2021.god).

2.4. Pravno-statusna pitanja

„Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ d.o.o. Podgorica je nastala transformacijom i preimenovanjem postojećeg društva „Regionalni park Komovi za teritoriju Glavnog grada“ d.o.o Podgorica kao upravljačko tijelo za sva zaštićena područja na teritoriji Glavnog grada u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. Danom registracije „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ d.o.o. Podgorica u CRPS, Društvo samostalno istupa u pravnom prometu, zaključuje ugovore i obavlja druge pravne radnje. Društvo odgovara za obaveze prema trećim licima cjelokupnom svojom imovinom, dok Osnivač odgovara za obaveze do visine svog uloga.

2.5. Vlasnička struktura:

Osnovni kapital Društva predstavlja:

- novčani ulog u iznosu od 1 eura i
- nenovčani ulog koji čine pokretne i nepokretne stvari, novčana sredstva i druga imovinska prava preuzeta od Društva „Regionalni park Komovi za teritoriju Glavnog grada“ d.o.o., Podgorica.

Osnovni kapital je imovina Osnivača.

Vlasnički udio Osnivača iznosi 100 %.

2.6. Unutrašnja organizacija sa organizacionom šemom

Društvo je shodno važećem Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organizovano u dva sektora i to:

1. Služba za stručno administrativne poslove i
2. Rendžerska služba.

Služba za stručno administrativne poslove obavlja stručne poslove za potrebe Društva iz oblasti zaštite životne sredine, njene valorizacije i unaprjeđenja, kao i ekonomske, pravne i druge zajedničke poslove.

Rendžerska služba se bavi poslovima čuvanja i unaprjeđenja zaštićenih dobara u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Zakonom o zaštiti lica i imovine.

Organizaciona šema

2.7. Glavne djelatnosti koje Društvo obavlja

Društvu sa ograničenom odgovornošću „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ Podgorica, Osnivač je povjerio obavljanje djelatnosti upravljanja zaštićenim područjima na teritoriji Glavnog grada koje imaju karakter djelatnosti od javnog interesa, i to:

- Djelatnost botaničkih i zooloških vrtova i nacionalnih parkova (šifra 9104).

U skladu sa članom 56 Zakona o zaštiti prirode, glavne djelatnosti Agencije (obaveze upravljača zaštićenog područja) su da:

- donese godišnji program upravljanja i akt o unutrašnjem redu;
- obezbijedi službu zaštite;
- donese finansijski plan zaštite i razvoja područja;
- donese godišnji plan razvoja i obuke kadrova;
- obezbijedi sprovođenje mjera zaštite prirode u skladu sa ciljevima zaštite, zonama i režimima zaštite;
- čuva, unaprjeđuje i promovise zaštićeno područje;
- obilježi zaštićeno područje;
- osigura nesmetano odvijanje prirodnih procesa i održivog korišćenja zaštićenog područja;
- prati stanje u zaštićenom području i dostavlja podatke organu uprave;
- dostavlja godišnji izvještaj nadležnom organu lokalne uprave o realizaciji plana upravljanja zaštićenim područjima;
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i aktom o osnivanju.

2.7. Teritorijalna nadležnost Agencije za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice

Agencija će u 2023 upravljati sljedećim zaštićenim područjima na teritoriji Glavnog grada:

- Park prirode Komovi	površine 13.232 ha
- Park prirode Rijeka Zeta	površine 2.600 ha
- Spomenik prirode pećina Magara	
- Spomenik prirode Park šuma Gorica	površine 105 ha

Zaštićena područja koja su u nadležnosti Glavnog grada obuhvataju ukupnu površinu od **15.937 ha** što čini oko 12% ukupne teritorije Glavnog grada.

2.8. Organi upravljanja i rukovođenja

Organ upravljanja Društva je Savjet Agencije, a organ rukovođenja je izvršni direktor. Savjet Agencije se sastoji od pet članova. Savjet Agencije punovažno zasijeda i donosi odluke većinom ukupnog broja članova Savjeta. Članovi Savjeta Agencije imenuju se na period od 4 (četiri) godine uz mogućnost ponovnog imenovanja.

Izvršni direktor je organ rukovođenja Društva, imenuje ga Osnivač na osnovu javnog oglašavanja. Mandat Izvršnog direktora traje 4 (četiri) godine uz mogućnost ponovnog imenovanja.

3. KAPACITETI DRUŠTVA

3.1. Ljudski resursi

U Društvu "Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada" Podgorica je radno angažovan 1 (jedan) izvršilac na određeno vrijeme i 6 (šest) izvršioaca na neodređeno, na koje Društvo može da računa i u 2023. godini.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih na dan 05.12.2022. godine je sljedeća:

Tabela br.1

NIVO KVALIFIKACIJA	BROJ IZVRŠILACA
VIII1	4
VI	0
V	0
IV2	0
IV1	3
III	0
II	0
UKUPNO	7

3.2 Politika zapošljavanja

U 2020. godini, nakon preimenovanja i preregistracije, Društvo je izradilo novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, za koji je dobijena saglasnosti od strane Gradonačelnika Glavnog grada. Pravilnikom su predviđene dvije službe: stručno-administrativna služba i rendžerska služba. U stručno-administrativnoj službi predviđeno je pet (5) radnih mjesta sa šest (6) izvršilaca, dok su u rendžerskoj službi predviđena dva (2) radna mjesta sa šest (6) izvršilaca.

U 2022. godini zbog budžetskih ograničenja, kao i nepostojanja adekvatnih poslovnih prostorija, zaposlena je jedna osoba u stručnoj službi (u martu 2022) kao i još jedan rendžer u novembru 2022. Takodje u novembru iste godine osobi koju smo zaposlili u martu je zbog prelaska na državnu funkciju zaključen radni odnos, s tim što je iskoristila zakonsku mogućnost mirovanja prava i obaveza po članu 91 stav 1 tačka 2 Zakona o radu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19 od 30.12.2019., 008/21 od 26.01.2021., 059/21 od 04.06.2021., 068/21 od 23.06.2021., 145/21 od 31.12.2021.).

U 2023. godini potrebno je izvršiti formiranje posebne stručne službe i odvojiti od administracije. Sve tri novonastale službe će biti potrebno kadrovski ojačati.

3.3 Poslovni prostor

„Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ d.o.o. Podgorica, nema sopstveni poslovni prostor već je Društvu je dat na korišćenje poslovni prostor veličine 40 m² u Bulevaru Revolucije broj 78 koji se u potpunosti rekonstruisao i adaptirao za potrebe Agencije. Prostor je u formalnom vlasništvu Vlade Crne Gore koja je dala isti Glavnom gradu na privremeno upravljanje i korišćenje bez naknade, a za potrebe rada Agencije, na period od 5 godina. Pored tog prostora, Glavni grad je Agenciji dao na korišćenje poslovne prostorije u sklopu streljačkog centra Ljubović, u ulici Radosava Burića koje su adaptirane za potrebe Rendžerske službe.

Naredne godine bilo bi apsolutno neophodno proširiti kapacitete dodatnim poslovnim prostorima i to traženjem od Vlade CG da nam ustupi poslovni prostor neposredno do kancelarija u Bulevaru revolucije br 76. Takođe, bilo bi vrlo korisno da se Agenciji ustupi još jedna prostorija u sastavu streljačkog centra Ljubović koja se trenutno koristi samo za odlaganje starih pehara i trofeja. Ta prostorija se vrlo jednostavno može adaptirati i priključiti postojećim da čini jednu funkcionalnu cjelinu.

3.4 Oprema i vozni park

„Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ d.o.o. Podgorica posjeduje dva službena vozila:

- Lada Niva iz 2015. godine i
- Dacia Duster iz 2020. godine.

4. CILJEVI

„Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ d.o.o. Podgorica je shodno svojim nadležnostima i sredstvima koja su opredijeljena od strane Osnivača za 2023. godinu, odredila sljedeće ciljeve za realizaciju u 2023. godini:

1. Transformacija i jačanje operativnih struktura Agencije razdvajanjem Stručno-administrativne službe na Stručnu i Administrativnu
2. Povećanje kapaciteta sve tri službe (Stručne, Administrativne i Rendžerske);
3. Postavljanje infrastrukture, obilježavanje i održavanje zaštićenih područja;
4. Fizička zaštita područja u režimu zaštite;
5. Istraživanje i praćenje ciljnih vrsta i staništa u zaštićenim područjima
6. Izrada strateških planskih dokumenata za Spomenik prirode Gorica i za Park Prirode Rijeka Zeta;
7. Edukacija o zaštiti životne sredine i promocija zaštićenih područja;
8. Uspostavljanje i formalizacija saradnje sa naučno-istraživačkim institucijama, međunarodnim organizacijama i NVO

5. OSNOVE ZA IZRADU PROGRAMA

Osnova za izradu ovog Programa nalazi se u Statutu Agencije i drugim osnivačkim aktima i odlukama Skupštine Glavnog grada, kao i namjere gradske uprave da aktivno zaštiti djelove teritorije Glavnog grada koji su pod posebnim režimima zaštite po Zakonu o zaštiti prirode.

Takođe, izrada Programa bazira se i na ostvarenim aktivnostima u 2022. godini, kao i Plana upravljanja PP Komovi i drugih obaveza i preporuka koje proizilaze iz zakonskog okvira, strateških dokumenata i međunarodnih konvencija.

6. PLANIRANI FIZIČKI OBIM AKTIVNOSTI

Fizički obim aktivnosti Agencije će zavisiti od više faktora, a prvenstveno od raspoloživih sredstava i dinamike zapošljavanja neophodne nove radne snage.

U 2023. godini planirane su sljedeće aktivnosti:

- Donošenje nove sistematizacije i reorganizacija službi unutar Agencije; Nastavak/kompletiranje formacijskog uobličavanja Rendžerske službe kao i obuka rendžera;
- Redovne patrole po zaštićenim područjima u cilju praćenja stanja, neposrednog nadzora i unaprjeđenja prostora;
- Vršenje provjere lica i druge aktivnosti u granicama zaštićenih područja;
- Rad na revitalizaciji opožarenog dijela „Gorice“;
- Izrada Plana upravljanja za Spomenik prirode Gorica; Izrada Plana upravljanja za Park prirode Rijeka Zeta;
- Postavljanje adekvatne signalizacije na svim zaštićenim područjima;
- Izrada metodologije za monitoring prioritetnih vrsta, kao i početak praćenja izabranih vrsta;
- Iniciranje procesa zaštite kanjona Male rijeke, kao i najstarijeg drveta u Podgorici;
- Zajedničke aktivnosti sa nevladinim organizacijama u cilju zaštite i unaprjeđenja biodiverziteta u zaštićenim područjima;
- Postavljanje rampi i kontrolnih kućica na ulazima u Park prirode Komovi;
- Saradnja sa Turističkom organizacijom Podgorice na valorizaciji zaštićenih područja u skladu sa zakonom i propisanim stepenima zaštite;
- Saradnja sa naučnim institucijama u cilju sprovođenja stručnih, naučno-istraživačkih aktivnosti;
- Uspostavljanje saradnje sa svim glavnim zainteresovanim subjektima (stejkholderima), pojedincima i organizacijama, u cilju postizanja efikasnije zaštite, očuvanja i unaprjeđenja zaštićenih područja;
- Uspostavljanje saradnje sa lokalnim stanovništvom;
- Promo i edukativne aktivnosti;
- Rad na prijedlozima projekata za eksterno finansiranje.

7. PLANIRANI FINANSIJSKI POKAZATELJI**7.1. Analiza prihoda**

Tabela br.2

	Klasa	ELEMENTI	Plan za 2022.god.	Procjena ostvarenja u 2022.god.	Plan za 2023.god.
	6	POSLOVNI PRIHODI (1.)	172.000,00	158.000,00	184.000,00
1.	61	Prihodi za osnovne djelatnosti	172.000,00	158.000,00	184.000,00
1.a		Prihodi iz budžeta Glavnog grada-javna funkcija	150.000,00	150.000,00	150.000,00
1.b		Prihodi iz budžeta Glavnog grada-investiciono održavanje	0,00	0,00	4.000,00
1.c		Prihodi iz Budžeta Glavnog grada – oprema	22.000,00	8.000,00	30.000,00

Prijedlogom budžeta Glavnog grada za 2023. godinu, opredijeljena su sredstva u iznosu od 180.000,00 eura za obavljanje javne funkcije, tj. aktivnosti na zaštiti i unaprjeđenju parkova prirode na teritoriji Glavnog grada. Iznos od 30.000,00 eura opredijeljen je za nabavku potrebne opreme neophodne za realizaciju programskih aktivnosti, dok je 4.000,00 eura opredijeljeno za investiciono održavanje.

7.2. Analiza Rashoda

Tabela br.3

	Klasa	ELEMENTI	Plan za 2022.god.	Procjena ostvarenja u 2022.god.	Plan za 2023.god.
	5	POSLOVNI RASHODI (1.+2.+3.+4.)	170.000,00	140.000,00	176.000,00
1.	52	Troškovi zarada, naknada i drugih ličnih primanja	120.000,00	100.000,00	126.000,00
1.a		Troškovi zarada, naknada zarada i drugih ličnih primanja	110.400,00	90.400,00	116.400,00
1.c		Troškovi naknada članovima Savjeta (Upravni odbor)	9.600,00	9.600,00	9.600,00
2.	51	Troškovi kancelarija i osnovnih aktivnosti	14.750,00	7.000,00	8.500,00
2.a		Troškovi režija, kancelarijskog materijala i čišćenja	12.350,00	5.200,00	5.800,00
2.b		Troškovi goriva	2.400,00	1.800,00	2.700,00
3.	53 i 55	Troškovi opremanja kancelarija i službi i realizacije programskih aktivnosti	30.250,0	28.000,00	34.000,00
4.	54	Troškovi amortizacije	5.000,00	5.000,00	7.500,00

7.3. Projekcija dobiti

Na osnovu gore prezentiranih podataka za 2023. godinu planirana je dobit od 8.000,00 eura koja će biti preusmjerena u investicije za planirane projekte za naredni period.

Agencija u 2023. godini namjerava da uradi detaljno istraživanje mogućnosti naplate naknada za korišćenje zaštićenog područja što se omogućava Zakonom o zaštiti prirode (čl. 57, 60 i 61) kao i konsekventno donošenje Odluke o naplati naknada za korišćenje zaštićenih područja kao izvor prihoda koji će se koristiti u skladu sa članom 60 Zakona o zaštiti prirode.

8. POLITIKA ZARADA I ZAPOSŁJAVANJA

Društvo "Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice" d.o.o., vrši isplatu zarada zaposlenima u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i drugim propisima kojima je regulisana oblast zarada u privrednim društvima čiji je osnivač Glavni grad.

"Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice" d.o.o., postupak zapošljavanja sprovodi u skladu sa Zakonom o radu, Statutom Društva i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Društva.

Prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Društva, predviđeno je ukupno 8 radnih mjesta sa 13 izvršilaca.

U tabeli br. 4 u kolonama 1 i 2 je prikazana postojeća struktura zaposlenih po vrsti poslova i organizacionim jedinicama. Stanje je dato na dan 05. decembar 2022. godine.

Tabela br.4

VRSTA POSLA	Zaposleni u 2021	Nivo kvalifikacije								
		VI ili VII 1 i više	V	IV 1	IV2	III	II	I1 ili I2	Ostali	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Upravljačko - rukovodstveni poslovi	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Administrativno tehnički poslovi	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Finansijsko-računovodstveni poslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pravni poslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
O D	Stručno-administrativna služba	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Rendžerska služba	4	-	-	-	-	-	-	-	4
	Ukupno (I-II)	7	-	-	-	-	-	-	-	7
Održavanje										
Dopunska djelatnost										
Logistički poslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	7									7

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji d.o.o. "Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice", u 2023. godini namjerava se zaposliti još šest izvršilaca. U tabeli broj 5 dat je presjek planiranih zapošljavanja za narednu godinu.

Tabela br.5

VRSTA POSLA	Zaposleni u 2021	Nivo kvalifikacije						Ukupno
		VI ili VII 1 i više	V	IV ili III	II	I1 ili I2	Ostali	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Upravljačko - rukovodstveni poslovi	0	0	-	-	-	-	-	0
Administrativno tehnički poslovi	2	2	-	-	-	-	-	2
Finansijsko-računovodstveni poslovi	-	-	-	-	-	-	-	-
Pravni poslovi	-	-	-	-	-	-	-	-
O D	Stručno-administrativna služba	2	-	-	-	-	-	2
	Rendžerska služba	2	-	2	-	-	-	2
	Ukupno (I-II)	-	-	-	-	-	-	-
Održavanje								
Dopunska djelatnost								
Logistički poslovi ¹	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	6	1	0	4	0	0	0	6

9. ZADUŽENOST

Pasivu bilansa stanja d.o.o. „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada“ Podgorica na kraju 2023. godine će činiti kapital u iznosu od 1,00 euro.

Ovo Društvo redovno izmiruje sve obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade fizičkih lica, ostale obaveze prema Upravi prihoda i carina Crne Gore, kao i prema svim dobavljačima.

“Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada” d.o.o. Podgorica nije kreditno zadužena, niti će u 2023. godini koristiti kreditne aranžmane.

¹ Logistički poslovi - zaštita objekata; vozači putničkih automobile, održavanje higijene i sl.

10. POLITIKA CIJENA

Društvo će u narednoj godini usvojiti Odluku o visini naknade za korišćenje dobara zaštićenih područja na teritoriji Glavnog grada Podgorice. Dinamika usvajanja će zavisiti o tumačenju Zakona o finansiranju lokalnih samouprava, Zakona o zaštiti prirode I drugih zakonskih akata. Područje Parka prirode Komovi još uvijek nije turistički ili na drugi način dovoljno valorizovano i nema stalnih ugostiteljskih ili nekih drugih privrednih aktivnosti u zoni parka. Jedini način prihodovanja je naplata ulaza za posjetioce koji nijesu stanovnici Podgorice, za šta je neophodno postaviti potrebnu infrastrukturu (rampe i naplatne kućice) i obezbijediti ljudstvo koje bi vršilo naplatu ulaza ili korišćenja prirodnih dobara parka. Kako budžetom Grada nijesu odobrena sredstva za sezonsko zapošljavanje na rampama, ne očekuje se priliv sopstvenih prihoda po toj osnovi. Područje Parka prirode Rijeka Zeta je potencijalno interesantno za mogućnost naplate naknada zbog brojnih ekonomskih aktivnosti, ali je prvo neophodno do kraja dovesti proces uspostavljanja upravljačkog mehanizma zajedno sa opštinom Danilovgrad što se do sada pokazalo kao vrlo izazovan zadatak. Spomenik prirode Park šuma Gorica nije ekonomski moguće valorizovati kroz naplatu ulaznica, ali bi trebalo iznaći model za ubiranje prihoda od sponzorstava, kao i naplate naknada avanturističkom parku.

11. ZAKLJUČAK

U narednu, 2023. godinu, "Agenciju za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice" d.o.o., ulazi sa službama formiranim za potrebe jednog zaštićenog područja i sa samo djelimično popunjenim radnim mjestima što će značajno uticati na kapacitete i efektivnost u pogledu obaveza vršenja poslova koje je upravljačkim tijelima zaštićenih područja propisao zakon.

Agencija, pogotovo rendžerska služba, neće biti dovoljno dobro opremljena, te će njihov zaštitni učinak biti ograničenog dometa na rubnim područjima Parka prirode Komovi, pogotovo uz državnu granicu.

Zbog proširenja teritorija pod zaštitom, biće potrebno mijenjati akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kako bi se broj rendžera povećao i doveo u sklad sa međunarodnim standardima. Zbog povećanja obima posla stručno-administrativnu službu će biti neophodno razdvojiti na stručno-naučni dio i na administrativni. U skladu sa tim biće potrebno zaposliti još dva/dvije savjetnika/ce za zaštitu životne sredine u stručno – naučnoj službi, u administrativnoj službi dva/dvije savjetnika/ce, a u rendžerskoj službi još minimum 2 rendžera. Čak i takvo povećanje u rendžerskoj službi neće biti dovoljno da se adekvatno "pokrije" područje koje je Agenciji dato na odgovornost.

Agencija će se i dalje morati baviti iznalaženjem modela za efikasno upravljanje Parkom prirode Rijeka Zeta koji moramo zajednički dogovoriti sa opštinom Danilovgrad, kao i pronalaženjem "modus operandi" sa JU "Uprava za šume" zbog preklapanja zakonskih ovlašćenja u Parku prirode Komovi.

Uprkos svim izazovima, očekujemo da Agencija do kraja 2023. godine bude potpuno razvijena i da nastavi da bude primjer dobre prakse ne samo u Crnoj Gori, već i u regionu.

**Izvršni direktor,
mr Dragutin Đeković**